

Spotřebitelský slovníček základní bankovní a finanční terminologie

APRC

představuje úhrn všech poplatků a jiných nákladů, které musí dlužník/klient při řádném plnění svých povinností z úvěrové smlouvy nutně zaplatit věřiteli/bance vedle jistiny v souvislosti s poskytnutým úvěrem na bydlení za celou dobu trvání svého závazku, vyjádřený procentním podílem z dlužné částky za období jednoho roku. Uvádění APRC u úvěrů na bydlení upravuje Kodex o poskytování předsmulvních informací souvisejících s úvěry na bydlení. Jedná se o obdobný údaj, jakým je RPSN uváděná u spotřebitelských úvěrů - viz RPSN.

Další používaná označení: Annual Percentage Rate of Charge

Bankomat

peněžní výdajový automat, který slouží především k výplatě hotovosti v bankovkách pomocí platební karty či bankomatové karty.

Další používaná označení: ATM; Automatic Teller Machine

Bankovní převod

prostředek platebního styku. Banky provádějí převody peněz na základě příkazu klienta; v tuzemském platebním styku se používá forma úhrady nebo inkasní forma placení.

Další používaná označení: Bank Transfer

Bankovní účet

účet vedený u banky. Bankovní účty se dělí na jednotlivé typy, např. běžné účty, vkladové, úvěrové atp.

Další používaná označení: Bank Account

Bankovní spojení

jednoznačné určení účtu klienta. Pro tuzemský platební styk je tvořeno číslem účtu klienta a identifikačním kódem banky stanoveným Českou národní bankou.

Další používaná označení: Bank Connection

Bezhotovostní operace

Operace uskutečňovaná bez použití fyzických peněz (hotovosti) prostřednictvím bankovních převodů a dalších účetních operací.

Další používaná označení: Wire Transfer; Noncash Transfer; Cashless Transfer

Běžný účet

Bankovní účet, na kterém má klient uloženy peníze, které si může kdykoli vybrat nebo vložit další (s ohledem na podmínky stanovené bankou). Vklady a výběry peněžních prostředků z běžného účtu může klient uskutečňovat různými způsoby, například v hotovosti či pomocí bezhotovostních převodů z jiných účtů nebo na jiné účty (např. výplaty mzdy od zaměstnavatele či platby za poskytované služby).

Další používaná označení: Current Account

BIC

Bankovní identifikační kód, užívaný pro účely mezinárodního platebního styku. Tyto kódy stanovuje mezinárodní společnost SWIFT.

Další používaná označení: Bank Identifier Code

Blokace karty

Zablokování platební karty na žádost klienta, např. při ztrátě nebo krádeži platební karty.

Další používaná označení: Stoplistace karty; Stoplisting

Bonita

Schopnost klienta splatit požadovaný úvěr, respektive jeho schopnost splácet řádně a včas své závazky.

Další používaná označení: Úvěrová schopnost; Creditworthiness

Cestovní šek

Zvláštní druh šeku, který je nejčastěji vystaven na některou z hlavních měn (např. EUR, USD apod.) a který lze nakoupit především v bankách, případně v některých cestovních agenturách. Je určen pro cesty do zahraničí, neboť je možné jej prodat ve většině bank v zahraničí, případně jím lze platit v obchodech nebo za služby (např. hotely). Při nákupu, respektive prodeji cestovního šeku si může příslušná instituce účtovat poplatek. Jsou-li dodržena základní pravidla (proti-podpis v přítomnosti pracovníka banky, respektive obchodu + předložení pasu) jsou cestovní šeky považovány za bezpečnější variantu převážení zahraničních valut (tj. platebních prostředků v cizí měně), než je hotovost.

Další používaná označení: Traveller's Cheque

CR

Zkratka uváděná na výpisech z účtu označující položku, která je naúčtována ve prospěch účtu klienta, tj. zvyšuje zůstatek účtu (např. příchozí platba).

Další používaná označení: Kredit; Credit

Debetní karta

Platební karta spojená se zůstatkem na běžném účtu. Klient může pomocí karty platit pouze do výše disponibilního zůstatku na tomto účtu.

Další používaná označení: Debit Card

Debetní zůstatek

záporný zůstatek na účtu klienta. Částku, která je uvedena na výpise z účtu jako zůstatek, klient bance dluží (ať už vlivem poskytnutého úvěru, povoleného přečerpání, nedovoleného debetu, či z jiného důvodu).

Další používaná označení: Debit Balance

Depozitní směnka

cenný papír, s nímž je spojeno právo vlastníka tohoto cenného papíru požadovat zaplacení částky, která je na něm uvedena, k datu na něm uvedenému od banky, která jej vystavila. Jde ve skutečnosti o vlastní směnku banky, kterou se banka zavazuje vyplatit klientovi k určitému datu určitou částku.

Disponibilní zůstatek

peníze, které má klient v daném okamžiku k dispozici. Zpravidla jde o kladný zůstatek na účtu, který může být navýšen o výši povoleného debetu či kontokorentu nebo snížen o blokace na účtu (např. z důvodu exekuce).

Další používaná označení: Available Balance

DR

zkratka uváděná na výpisech z účtu označující položku, která je naúčtována na vrub účtu klienta, tj. snižuje zůstatek účtu (např. platba z účtu).

Další používaná označení: Debet; DT; Debit

Embosovaná platební karta

platební karta, která je kromě elektromagnetického proužku (případně čipu) sloužícího k výběru v bankomatech a k placení u obchodníků pomocí elektronického terminálu, vybavena tzv. embossingem, tedy reliéfním písmem, jež umožňuje platbu u obchodníků pomocí mechanické čtečky (tzv. imprinter neboli žehlička). Lze s ní tedy platit v obchodech, které nejsou vybaveny elektronickým terminálem pro platby pomocí platebních karet či v případech, kdy z nějakého důvodu selže elektronická komunikace prostřednictvím takového terminálu.

Další používaná označení: Embossed Payment Card

Fixační období

období, během kterého je použita úroková sazba fixována, tedy stanovena pevně. Často se používá u hypotečních úvěrů, kdy je pro určité období sazba stanovena pevně s tím, že po jeho uplynutí dochází zpravidla k její změně.

Další používaná označení: Fixace; Fixed Period

Fixní úroková sazba

úroková sazba, která je stanovena pevně na celou dobu splatnosti úvěru či jiného produktu, nebo na dohodnuté fixační období (např. 12,5% p.a.).

Další používaná označení: Pevná úroková sazba; Fixed Interest Rate

Home Banking

služba, která klientovi umožňuje komunikaci s bankou (včetně zadávání příkazů) prostřednictvím sítě internet. K zavedení této komunikace je třeba mít vhodný počítač s nainstalovaným speciálním programem banky (tím se home banking odlišuje od internetového bankovníctví).

Další používaná označení: Home Banking

Hotovost

bankovky a mince.

Další používaná označení: Fyzické peníze; Cash

Hypoteční úvěr

úvěr, který je zajištěn zástavním právem váznoucím na nemovitosti.

Další používaná označení: Hypotéka; Mortgage Credit

IBAN

je číslo účtu v mezinárodním formátu, který byl odsouhlasen v rámci EHP (Evropský hospodářský prostor, tj 25 zemí EU + Lichtenštejnsko, Norsko a Island). Číslo účtu v tomto formátu uvádí banka klientovi - majiteli účtu na výpisu z účtu. V tomto formátu je třeba číslo použít v případě platby na účet v rámci EHP.

Další používaná označení: International Bank Account Number

Inkasní způsob placení

Inkasní způsob placení je často využíván pro pravidelné úhrady, např. za elektřinu, plyn apod, musí být však mezi plátcem a příjemcem předem dohodnut. Klient (plátce) udělí své bance souhlas s tím, že jeho účet může být inkasován (viz - svolení k inkasu). Klient, pro kterého jsou platby určeny (příjemce), pak dává bance pokyn ke zprostředkování platby z účtu plátce na svůj účet (viz - příkaz k inkasu). Příkaz příjemce, který nebyl bankou plátce proveden (z důvodu chybějícího svolení k inkasu, nedostatečného limitu uvedeného ve svolení, či kvůli nedostatečnému krytí na účtu plátce) je označován jako odmítnuté inkaso.

Další používaná označení: Inkaso; Collection

Internetové bankovníctví

služba, která klientovi umožňuje komunikaci s bankou (včetně zadávání příkazů) pomocí internetu - nepotřebuje instalovat žádné speciální programy, postačí mu pouze internetové připojení.

Další používaná označení: Internet Banking

Karetní asociace

sdružení vydavatelů platebních karet, např. VISA, MasterCard, American Express, Diners Club, JCB.

Další používaná označení: Card Companies Association

Kontokorent

účet, na němž má klient bankou povoleno přečerpání do určité výše, tedy účet, na kterém klient může čerpat do mínusu v rámci předem stanoveného limitu. Někdy může být klientovi tato služba poskytnuta na jeho běžném účtu, jindy na účtu speciálně k tomu vyhrazenému.

Další používaná označení: Kontokorentní účet; Kontokorentní úvěr; Povolný debet; Overdraft; Authorized Debit

Kreditní karta

platební karta, s níž je spojena možnost čerpání úvěru. Úvěrový limit kreditní karty je nezávislý na běžném účtu klienta; některé banky vydávají kreditní karty dokonce bez toho, aby u nich klient měl veden běžný účet.

Další používaná označení: Credit Card

Kreditní zůstatek

kladný zůstatek na účtu.

Další používaná označení: Credit Balance

Mobilní bankovníctví

jedna z možností využití přímého elektronického bankovníctví. Klient ke komunikaci s bankou (včetně zadávání platebních příkazů) používá GSM instalaci v mobilním telefonu (např. SIM toolkit) - oproti běžnému telefonnímu bankovníctví poskytuje vyšší míru ochrany klienta.

Další používaná označení: GSM Banking

p.a.

ročně; používá se při vyjádření úrokové sazby, která je obvykle vypočítávána v procentech pro období jednoho roku (např. 4,5 % p.a.).

Další používaná označení: per annum

PIN

osobní identifikační číslo pro autorizaci transakcí (prováděných např. prostřednictvím platební karty, internetu)

Další používaná označení: Personal Identification Number

Platební karta

karta, s jejíž pomocí lze platit za zboží a služby u většiny prodejců a vybírat hotovost v bankomatech, případně využívat jiné služby, které bankomat nabízí (např. dobíjení kreditů na mobilních telefonech).

Další používaná označení: Payment Card

Pohyblivá úroková sazba

úroková sazba, která není stanovena pevně pro celé období, nýbrž se mění v závislosti na vývoji trhu.

Další používaná označení: Floating Interest Rate

Platební příkaz k inkasu

pokyn příjemce, aby banka, zprostředkovala převod peněz z účtu plátce na jeho účet . K tomu, aby na základě takového pokynu k odepsání peněz z účtu klienta (plátce) skutečně došlo, je kromě jiného zapotřebí, aby klient (plátce) svoji banku výslovně zmocnil k provádění plateb formou inkasa ve prospěch účtu příjemce v tomto zmocnění uvedeného (dal svolení k inkasu).

Další používaná označení: Příkaz k provedení inkasa; Inkaso; Collection Order

Platební příkaz k úhradě

pokyn klienta (plátce) bance, aby převedla peníze z jeho účtu na účet příjemce, tedy aby provedla platbu (úhradu v určité výši).

Další používaná označení: Příkaz k převodu; Payment Order

Přímé bankovníctví

způsob dálkové komunikace s bankou. Klient v tomto případě předává a získává informace přímo pomocí některého z elektronických kanálů (např. internet, telefon, mobilní telefon atp.) a nikoli prostřednictvím pracovníka banky na přepážce.

Další používaná označení: Elektronické bankovníctví; Direct Banking; Electronic Banking

Revolving

opakování (obnova) produktu (např. úvěr, termínovaný vklad) za sjednaných podmínek.

Další používaná označení: Revolving

RPSN

představuje úhrn všech poplatků a jiných nákladů, které musí dlužník/klient při řádném plnění svých povinností z úvěrové smlouvy nutně zaplatit věřiteli/bance vedle jistiny v souvislosti s poskytnutým úvěrem za celou dobu trvání svého závazku, vyjádřený procentním podílem z dlužné částky za období jednoho roku. Povinnost uvádět RPSN u spotřebitelského úvěru je stanovena zákonem.

Další používaná označení: Roční procentní sazba nákladů; Annual Percentage Rate of Charge

Směnka cizí / Směnka vlastní

cenný papír, který obsahuje určité zákonem vymezené náležitosti, zejména bezpodmínečný závazek či příkaz výstavce zaplatit stanovenou částku v určitou dobu na určitém místě, a který dává pravoplatnému majiteli směnky právo vyžadovat v souladu se směnkou toto plnění.

Další používaná označení: Bill of Exchange; Promissory Note

Splátkový kalendář

přehled jednotlivých dílčích splátek, jimiž je postupně splácen úvěr či jiný dluh. Často půjde o přehled, v němž bude uvedena přesná výše a datum splatnosti každé splátky.

Další používaná označení: Amortizační plán; Amortization schedule

Splatnost

datum, ke kterému má jedna ze stran povinnost zaplatit určitou částku druhé straně.

Další používaná označení: Maturita; Maturity; Due Date

Svolení k inkasu

souhlas klienta (plátce), kterým klient zmocňuje svoji banku k tomu, aby k tíži jeho účtu uskutečnila inkasa, k nimž dá příkaz osoba v písemném souhlasu výslovně uvedená.

Další používaná označení: Zmocnění k inkasu; Direct Debit

SWIFT

celosvětový systém umožňující chráněný přenos v různých produktových oblastech

Další používaná označení: Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication

Šek

platební prostředek, který opravňuje osobu na šeku uvedenou k výplatě částky uvedené na šeku, a to z účtu osoby, která šek vystavila.

Další používaná označení: Cheque

Telefonní bankovníctví

služba, která klientovi umožňuje komunikaci s bankou prostřednictvím telefonického spojení. Této služby lze využívat standardním způsobem, anebo prostřednictvím odpovídající instalace v mobilním telefonu (např. síť GSM), která zabezpečuje vyšší míru ochrany klienta (někdy též GSM Banking).

Další používaná označení: Phone Banking

Trvalý platební příkaz k úhradě/k inkasu

příkaz k opakovanému převodu peněz z účtu klienta na jiný účet/nebo k inkasu

Další používaná označení: Standing Payment Order

Účetní položka - aktivní

promítnutí transakce, k níž došlo z podnětu klienta (např. příkazy k úhradě, výběry v hotovosti daným klientem).

Další používaná označení: Accounting entry - active item

Účetní položka - pasivní

promítnutí transakce, která se projevila na účtu klienta, ale k níž došlo z jiného než klientova podnětu (např. příchozí platby na účet klienta, provedená inkasa k tíži jeho účtu).

Další používaná označení: Accounting entry - passive item

Úroková sazba

cena půjčených či uložených peněz obvykle vyjádřená v procentech za rok. Konkrétní výše této ceny (sazby) souvisí s dobou, na kterou jsou peníze půjčeny či uloženy, a často také s částkou.

Další používaná označení: Interest Rate

Vázaný účet

účet, z něhož je možné čerpat pouze při splnění určitých podmínek stanovených ve smlouvě.

Další používaná označení: Escrow Account

Vklad

peníze vložené na účet, ať už v hotovosti, či bezhotovostně.

Další používaná označení: Deposit

Vkladový účet

účet, který slouží k ukládání peněz klienta na určitou dobu za předem dohodnutou úrokovou sazbu. Většinou půjde o uložení určité částky na určitou dobu za pevně dohodnutou sazbu.

Další používaná označení: Termínovaný účet; Depozitní účet; Depozitum; Deposit Account

Výpis z účtu

dokument, který potvrzuje pohyby a zůstatek na účtu klienta. Banka jej vystavuje a klientovi předává (osobně, zasílá poštou či jiným dohodnutým způsobem) v pravidelných intervalech dle volby klienta (s ohledem na podmínky stanovené samotnou bankou či např. karetními asociacemi).

Další používaná označení: Statement of Account; Account Statement

Zůstatek na účtu

částka, která je v určitém okamžiku evidována jako stav na účtu klienta. Může jít o zůstatek kreditní či debetní, tedy částku, která je klientovi skutečně k dispozici, či částku, kterou naopak klient bance v daném okamžiku dluží.

Další používaná označení: Saldo; Balance; Account Balance